

Till
Högsta domstolen

Endast via e-post:
hogsta.domstolen@dom.se

HÖGSTA DOMSTOLEN
JS 28

INKOM: 2022-01-14
MÅLNR: T 723-21
AKTBIL: 25

Göteborg 2022-01-14

Mål nr T 723-21

Yi Zeng ./. Rydell Kapital AB ("Rydell") och Jinbeng Wang ("Wang")

Därtill förelagd får jag härmed slutföra talan samt avge bevisuppgift. Rydell och Wang vidhåller i övrigt allt som tidigare anförts.

1. Hovrättens dom är korrekt och ska fastställas.
2. Som antecknats i hovrättens dom är det ostridigt att det avtal om "avsiktsförklaring om aktieköp" Zeng hänför sig till ingått mellan Zeng och Comeeu Commerce International AB (nedan "Comeeu"). Hovrätten har funnit att det är betalningar enligt detta avtal som avses i målet.
3. Som hovrätten också har konstaterat är det ostridigt att Comeeu anvisat sitt moderbolag Rydell Kapital AB som betalningsmottagare.

Omständigheter

1. Det är riktigt att det överförts 1 850 000 USD respektive 2 250 935 RMB till Rydells konto. Endast beloppet i USD har skett direkt från Zeng. Av detta belopp har emellertid 850 000 USD överförts för annan persons räkning. Beloppet i RMB har betalats av annan för Zengs räkning.

2. Rydell har mottagit betalningarna som ombud för Comeeu som var berättigad part i de avtal som låg bakom betalningarna. Comeeu hade anvisat Rydell som mottagare av betalningarna. Delar av medlen har också avsett ett lån till det tilltänka köpeobjektet.
3. Rydell har inte tillträtt eller på annat sätt blivit part i det bakomliggande avtalet mellan Zeng och Comeeu. Talan om eventuell återbetalning borde ha riktats mot Comeeu som är berättigad part enligt avtalet. Det kan nämnas att Comeeu är av uppfattningen att grund för att kräva återbetalning saknas.
4. Den 5 juni 2018 fick Wang ett förslag till återbetalningsavtal från Zeng. Av avtalet framgick att det i avtalet angivna kontot inte var detsamma som i det ursprungliga avtalet. Av senare kommunikation framgick också att Zeng önskade att pengarna skulle överföras till Singapore. Dessa omständigheter tillsammans med att det senare framkom att Zeng opererade med dubbla pass, fick Wang att misstänka att Zengs syfte i själva verket var penningtvätt. Enligt gällande lagstiftning om penningtvätt innebär det att Wang, liksom de bolag hon företrädde, var förhindrad att genomföra betalningar som skulle innebära bistånd till penningtvätt.
5. Det är riktigt att Wang var styrelseledamot i Rydell vid tidpunkterna för överföringarna och att bolagets redovisning visade att det förelåg kapitalbrist i bolaget. Vid upprättandet av redovisningen har dock bokföringsbyrån och revisorn inte tagit hänsyn till korrekt valutakurs för medel som funnit på Rydells konton. Den egentliga valutakursen var överenskommen mellan Rydell och bolagets kunder. Det är den felaktiga kursberäkningen som är orsaken till den skenbara kapitalbristen. De facto förelåg inte kapitalbrist och inte heller likvidationsplikt för Rydell. Detta visste Wang.

Rättslig argumentation kring påstådd redovisningsskyldighet

Något om förhållandet mellan Rydell och Comeeu

1. Två grundläggande aktiebolagsrättsliga principer är att ett aktiebolag är en juridisk person med rättskapacitet (jfr 2 kap 25 § aktiebolagslagen) och att aktieägarna inte har något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser (1 kap 3 § aktiebolagslagen). Av dessa principer följer att ett moderbolag och ett dotterbolag kan ingå avtal med varandra med samma rättsverkningar som om avtalet ingåtts mellan helt orelaterade rättssubjekt.

2. När Comeeu anvisade Rydell som betalningsmottagare av de betalningar Zeng skulle göra till Comeeu enligt avtal mellan Comeeu och Zeng, uppstod ett uppdragsförhållande mellan Comeeu (uppdragsgivare) och Rydell (uppdragstagare/sysselman). Innebörden av detta uppdragsförhållande var att Rydell skulle motta betalningarna på Comeeus vägnar och redovisa dessa till Comeeu. Denna redovisningsskyldighet är en direkt följd av uppdraget att motta betalningarna åt Comeeu. Att Rydell är moderbolag till Comeeu förändrar inte karaktären av detta rättsförhållande.
3. Eftersom Rydell alltså hade en på ett uppdragsförhållande grundad redovisningsskyldighet gentemot Comeeu skulle en redovisningsskyldighet också gentemot Zeng, på sätt käranden gör gällande i målet, försätta Rydell i den omöjliga situationen att vara redovisningsskyldig för samma medel gentemot två olika rättssubjekt

Har Rydell tillträtt uppdragsavtalet mellan Yi Zeng och Comeeu?

4. Hovrätten har, liksom tingsrätten, korrekt funnit att Rydell inte tillträtt uppdragsavtalet.
5. För Zeng, som var medveten om att avtalen var skrivna med Comeeu och att betalningar enligt avtalen skulle göras till Comeeu, måste det ha stått klart att anvisningen av Rydell som mottagare av betalningarna endast innebar att Rydell tog emot betalningarna för Comeeus räkning eller, som det uttryckts i målet, som ombud för Comeeu. Det är en grundläggande mellanmansrättslig princip att ett ombud inte ansvarar för sin huvudmans prestation. Varken anvisningen av Rydell som betalningsmottagare, betalningarna som sådana eller Rydells bekräftelse av mottagandet kan ges den betydelsen att Rydell blivit part i avtalet. Någon sådan avsikt är inte visad och inte heller är det visat att Zeng haft befogad anledning tro att någon sådan avsikt funnits.
6. Eftersom det skulle få stora rättsliga konsekvenser för Rydell, inte bara i förhållande till Zeng utan också i förhållande till Comeeu, måste det krävas betydligt större tydlighet beträffande såväl avsikt som synbarhet, mellan alla tre inblandade rättssubjekt, för att Rydell ska kunna anses ha blivit part i avtalet.

Även om Rydell skulle anses ha tillträtt avtalet föreligger ingen återbetalningsskyldighet

7. Tvärtemot vad Zeng hävdar föreligger ingen återbetalningsskyldighet även om Rydell skulle anses ha tillträtt avtalet mellan Zeng och

Comeuu. Som framgår av avtalet (TAB 2) ska de medel som betalats återbetalas ”om vederbörande inte kan fullborda aktieöverlåtelsen inom 9 månader”. Det är alltså bara under denna förutsättning som återbetalning ska ske. Om däremot Zeng inte betalar hela köpeskillingen ska återbetalning inte ske, dvs. då ska Comeuu behålla de medel som betalats under avtalet. Denna avtalsreglering modifierar parternas rättsliga förhållande såvitt avser återbetalning av medel och innebär att handelsbalkens regler om syssломän och om redovisningsansvar inte gäller. I stället gäller avtalsregleringen och för att återbetalning ska ske krävs att Zeng visar att den avtalade förutsättningen för detta föreligger.

8. Comeuu fullföljde alla förberedelser för att fullfölja köpet av hotell Ranten. Anledningen till att köpet inte fullföljdes var att Zeng inte överförde resterande köpeskillning och enligt avtalet ska då inte medlen återbetalas, varken av Comeuu eller av Rydell, om Rydell anses ha tillträtt avtalet.
9. I sammanhanget ska också märkas att Zeng godtagit att delar av medlen lånades ut till hotell Ranten, se TAB 95-96. Innebörden av denna överenskommelse måste rimligen vara att parterna avtalat om ändrad användning av medlen, att medlen använts i enlighet härmed och att återbetalning inte kan krävas av Comeuu (eller Rydell), i vart fall inte innan hotell Ranten återbetalat medlen.
10. Sammanfattningsvis, även om Rydell skulle anses ha tillträtt avtalet så föreligger ingen redovisningsskyldighet eftersom återbetalning av medlen reglerats i avtal som innebär att medlen inte är redovisningsmedel utan att återbetalning (inte redovisning) ska ske bara under en viss angiven förutsättning. Denna förutsättning är inte uppfylld.

Har Rydell en redovisningsskyldighet grundad på annat?

11. Käranden har gjort gällande att Rydell är redovisningsskyldigt därför att bolaget mottagit betalningarna, bekräftat dessa i eget namn och angett att avräkning ska ske. Som hovrätten funnit kan dessa omständigheter inte, sedda mot bakgrund av bakomliggande avtal mellan Zeng och Comeuu, medföra att medlen mottagits med redovisningsskyldighet mot Zeng. Konsekvensen av Zengs inställning skulle vara att Rydell var redovisningsskyldig för samma medel mot två olika parter.

12. Käranden synes vilja göra gällande att det förhållandet att det rör sig om moder- och dotterbolag, alltså bolag i samma koncern, ska tilläggas betydelse på så sätt att ett koncernbolag på något sätt ska tillräknas annat koncernbolags avtal och därför ha en redovisningsskyldighet mot en part utanför koncernen. Eftersom detta skulle strida mot de två ovan nämnda grundläggande principerna om aktiebolags rättskapacitet och aktieägarnas frihet från ansvar, kan detta inte vara korrekt. Att frånga dessa principer därför att det rör sig om koncernbolag skulle strida mot aktiebolagets rättsliga autonomi och det faktum att en koncern *inte* är ett rättssubjekt enligt svensk rätt. Det skulle också strida mot den grundläggande mellanmansrättsliga principen att ett ombud inte svarar för sin huvudmans prestation.
13. I de fåtaliga fall då principen om aktieägars ansvarsfrihet frångåtts har det rört sig om tydliga missbrukssituationer såsom underkapitalisering och missbruk av aktiebolagsinstitutet. Några sådana skäl gör sig inte gällande i detta mål. I varje fall har inga sådana skäl åberopats.

Är Jinheng Wang betalningsansvarig?

1. Zeng har i första hand åberopat aktiebolagslagens (ABL) regler om likvidationsplikt och kontrollbalansräkning som grund för att Wang skulle vara solidariskt ansvarig tillsammans med Rydell. Den grundläggande förutsättningen för att styrelsen ska ha en skyldighet att upprätta en kontrollbalansräkning är enligt 25 kap 13 § ABL att det "finns skäl att anta" att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet. Som påpekas i Lexinos kommentar till bestämmelsen ska all tillgänglig information läggas till grund för bedömningen. Det ska också noteras att det direkt enligt lagtexten är bolagets kapital beräknad enligt reglerna för kontrollbalansräkning som är relevant. Sammanfattningsvis innebär det att om styrelsen har kännedom om att det finns övervärden, som skulle ha redovisats i en kontrollbalansräkning men som inte framgår av den ordinarie redovisningen, så finns inte skäl att anta att bolagets kapital understiger hälften av det registrerade.
2. Eftersom Wang kände till att det fanns övervärden i bolagets tillgångar i form av överenskomna växelkurser som innebar högre värden än vad som angavs i redovisningen (jfr. försiktighetsprincipen vid bokföring av värden), hade hon inte skäl att anta att det förelåg en kapitalbrist som avses i regeln. Hon var därmed inte skyldig att se till att kontrollbalansräkning upprättades och hon har därför inte brustit på ett sådant sätt som förutsätts för personligt ansvar enligt

reglerna. Det ska noteras att det är Zeng som har bevisbördan för att förutsättningar för personligt ansvar föreligger.

3. Zeng har i andra hand åberopat reglerna om förskingring och skadestånd som vållas genom brott. Till detta ska sägas att det inte finns någon som helst utredning om att Wang begått brott. Inte heller finns det någon utredning om att ett eventuellt handlande, som alltså skulle utgöra brott, har lett till vissa följder och att dessa följder skulle innebära skada för Zeng. I målet saknas helt den utredning som normalt krävs i ett brottmål eller ett skadeståndsmål.
4. Beträffande båda grunderna som åberopas för Wangs ansvar ska sägas att Zeng inte kan undgå den normala utredningsbörda, åberopsbörda och bevisbörda som åvilar den som för talan om personligt ansvar enligt ABL eller en skadeståndstalan enligt skadeståndslagen, bara därför att kraven framförs på ett närmast accessoriskt vis tillsammans med en talan riktad mot den part som primärt påstås vara ansvarig för kravet.

Bevisning

1. Översättning av kommunikation, TAB 125-126, till styrkande av överenskommen växelkurs.
2. Bekräftelse på mottagen betalning i RMB, TAB 4, till styrkande av att Rydell inte är redovisningsskyldig.
3. Avsiktsförklaring om aktieköp, TAB 2, till styrkande av att Rydell inte är redovisningsskyldig samt av att återbetalning av medlen är reglerat i avtal mellan Zeng och Comeeu.
4. Ljudfiler samt transkribering av samtal mellan parterna, TAB 95-96, till styrkande av att Rydell inte är redovisningsskyldig gentemot Zeng samt av att en del av de överförda medlen avsåg ett lån till hotellet.
5. Bekräftelse på användning av medel, TAB 5, till styrkande av att USD 850 000 är investeringskapital från annan part och inte relaterat till köp av hotell Ranten.
6. Kommunikation från 23 augusti, TAB 84, till styrkande av att hotellprojektet fördröjdes på grund av förhållanden hänförliga till Zeng och att Rydell haft anledning misstänka penningtvätt.
7. Kommunikation från den 12 januari 2018, TAB 132, till styrkande av att skogsfastighetsprojektet var ett projekt med annan part än käranden Zeng.

8. Avsiktsförklaring om förvärvsprojekt, TAB 6, till styrkande av att Comeeu inte undertecknat avtalet samt av att det inte föreligger identitet mellan den Zeng som är part i målet och den Zeng som önskade investera i skogsfastigheten.
9. Betalningspåminnelse, daterad 20 mars 2019, TAB 7, till styrkande av att det inte föreligger identitet mellan den Zeng som är part i målet och den Zeng som önskade investera i skogsfastigheten.
10. Betalningspåminnelse daterad 28 mars 2018, TAB 8, till styrkande av att det inte föreligger identitet mellan den Zeng som är part i målet och den Zeng som önskade investera i skogsfastigheten.
11. Avtal om ombudstjänster inkl fullmakt, TAB 45, till styrkande av att det inte föreligger identitet mellan den Zeng som är part i målet och den Zeng som önskade investera i skogsfastigheten.
12. Memorandum, TAB 88, till styrkande av att priset för skogsfastighetsprojektet avsåg mer än bara själva fastigheten och att detta således under inga förhållanden varit skäl för Zeng att kräva återbetalning.
13. Skärmbild, TAB 129, till styrkande av uppgifter skickade till Wang av Zeng 22 maj 2018 och att TAB 116 (med påstådd datering 28 maj 2018) därför måste vara manipulerad.
14. Påstådd e-post från Annika Colén, TAB 130, till styrkande av skillnaderna mellan TAB 9 och TAB 116 som påstås vara samma dokument.
15. Avtal om återbetalning, TAB 86-87, till styrkande av att Wang, Zomeeu och Rydell haft anledning misstänka penningtvätt.
16. Fullmakt, TAB 85, till styrkande av att Wang, Comeeu och Rydell haft anledning misstänka penningtvätt.
17. Ljudfil och översättning, TAB 95-96, till styrkande av att Wang, Comeeu och Rydell haft anledning misstänka penningtvätt.
18. E-postmeddelande från kärandeombudet Fanny Grinbaum, TAB 127, till styrkande av överenskommen växelkurs.
19. Översättning av kommunikation daterad 8 juni 2018, TAB 128, till styrkande av att Comeeu inte accepterade förslag till återbetalning och inköp av fastighet på grund av misstanke om penningtvätt.
20. Kontrollbalansräkning avseende Rydell Kapital AB, TAB 133, till styrkande av att kontroll balansräkning upprättats.
21. Bekräftelse på mottagen betalning, TAB 135-136, till styrkande av betalningarna mottagits av Rydell som ombud för Comeeu i anledning av avtal mellan Zeng och Comeeu.
22. Videofil ingiven som bilaga 010B till TAB 120, till styrkande av att Wang, Comeeu och Rydell haft anledning att misstänka penningtvätt.

Rättegångskostnader

1. I yrkandet om fastställelse av hovrättens dom ligger att också hovrättens beslut om rättegångskostnader ska fastställas såvitt avser kostnaderna i underrätterna.
2. Rydell och Wang överlämnar bedömningen av skäligheten i Zengs kostnadsyrkanden till domstolen.
3. Rydell yrkar för egen del ersättning för kostnader i HD med 45 000 kronor avseende ombudskostnader. Beloppet är exklusive mervärdesskatt eftersom denna är avdragsgill för Rydell.
4. Wang yrkar för egen del ersättning för kostnader i HD med 56 250 kronor avseende ombudskostnader. Beloppet inkluderar mervärdesskatt med 11 250 kronor.

Göteborg som ovan

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Magnus Brorsson', with a long horizontal stroke extending to the right.

Magnus Brorsson